

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Sžf/90/2013
Identifikačné číslo spisu:	1012201095
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Baricová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1012201095.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne Okresnej prokuratúry Bratislava II, so sídlom Kvetná 13, Bratislava, proti žalovanému Daňovému úradu Bratislava, so sídlom Ševčenkova 32, Bratislava, za účasti účastníka konania Slovenské reality, s. r. o., so sídlom Sklenárova 4, Bratislava, IČO: 31 407 633, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovaného č. 601/232/119526/10/Div, č. 601/232/119522/10/Div, č. 601/230/119512/10/Div a č. 601/232/119494/10/Div, všetky z 22. septembra 2010, o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave, č. k. 1S/139/2012 a 1S/149-151/2012-29 zo 16. mája 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave, č. k. 1S/139/2012 a 1S/149-151/2012-29 zo 16. mája 2013 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „súd prvého stupňa“) zastavil podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) konanie, ktorým sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti v záhlaví uvedených rozhodnutí, ktorými žalovaný správny orgán podľa § 35 ods. 6 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov účinného do 31.12.2011 (ďalej len „zákon č. 511/1992 Zb.“ alebo „zákon o správe daní“) uložil daňovému subjektu Slovenské reality, s. r. o., so sídlom Sklenárova 4, Bratislava, IČO: 31 407 633 každým rozhodnutím samostatne pokutu vo výške 66,38 eur za nepredloženie prehľadu o zrazených a odvedených preddavkoch za zdaňovacie obdobia IV. štvrťrok 2005, III. štvrťrok 2005, II. štvrťrok 2005 a I. štvrťrok 2005 v lehote do 30 dní po uplynutí kalendárneho štvrťroku ustanovenej v ustanovenie v § 49 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z príjmu“).

V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd konštatoval, že z obsahu administratívneho spisu mal preukázané, že žalobkyňa sa žalobou domáhala preskúmania zákonnosti štyroch rozhodnutí Daňového úradu Bratislava II, z poučenia ktorých je zrejmé, že je voči nim prípustné podľa ustanovenia § 35 ods. 18 zákona o správe daní odvolanie do 15 dní od doručenia dodajúc, že zákonom stanovená podmienka vyčerpania riadnych opravných prostriedkov je daná preto, aby súd nenahrádzal odvolací správny orgán a v tejto súvislosti uviedol, že v preskúmvanej veci je nesporné, že žaloba smeruje proti rozhodnutiam,

ktoré nenadobudli právoplatnosť. Rovnako mal z obsahu spisu nesporne preukázané, že žalobkyňa voči predmetným rozhodnutiam podala protest č. Pd 165/11-4 zo dňa 07.12.2011, ktorému Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky nevyhovelo rozhodnutiami z 24.01.2012 č. 1040504/24886/2012-5113-r, č. 1040504/24900/2012-5113-r, č. 1040504/24913/ 2012/5113-r, a č. 1040504/25422-141606/2011/5113-r a proti týmto rozhodnutiam podal daňový subjekt (Slovenské reality, s. r. o.) odvolanie na Ministerstvo financií Slovenskej republiky, ktoré rozhodnutiami z 02.04.2012 č. MF/11526/2012-71, č. MF/13067/2012-71, č. MF/13074/2012-71, č. MF/13076/2012-71, potvrdil uvedené rozhodnutia Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky a odvolanie účastníka (daňového subjektu) bolo zamietnuté.

Ďalej krajský súd poukázal na to, že následne žalobkyňa podala žalobu voči vyššie uvedeným prvostupňovým rozhodnutiam.

S odkazom na ustanovenia § 35 ods. 1 písm. b/ OSP a § 250b ods. 3 OSP krajský súd konštatoval, že ak prokurátor podáva podľa § 35 ods. 1 písm. b/ OSP návrh na začatie konania (žalobu) na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu v prípade, v ktorom sa nevyhovelo protestu prokurátora a ak to vyžaduje verejný záujem, tento návrh treba podať proti rozhodnutiu správneho orgánu v poslednom stupni správneho konania, ktoré založilo, menilo alebo zrušovalo oprávnenia a povinnosti fyzických a právnických osôb.

Odvolávajúc sa na ustanovenie § 250d ods. 3 OSP krajský súd uzavrel, že žaloba napáda rozhodnutia, ktoré podľa ustanovenia § 247 ods. 2 OSP nespĺňajú predpoklady postupu podľa piatej časti druhej hlavy OSP, nemôžu byť predmetom preskúmania súdom a preto konanie podľa § 250d ods. 3 OSP zastavil. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ OSP v spojení s § 246c ods. 1 OSP tak, že v konaní účastníkom nepriznal náhradu trov konania.

Proti uzneseniu krajského súdu podala v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa namietajúc nesprávne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa. Nesúhlasila s presvedčením súdu, že žaloba smeruje proti rozhodnutiam, ktoré nenadobudli právoplatnosť a s poukazom na ustanovenie § 46 ods. 5 v spojení s § 47 ods. 5, 6 zákona o správe daní dôvodila, že žalobou napadnuté rozhodnutia daňového úradu mohli nadobudnúť právoplatnosť tromi spôsobmi:

1. v prípade nepodania odvolania, márnym uplynutím 15-dňovej odvolacej lehoty,
2. v prípade podania odvolania, ktoré by zamietol prvostupňový orgán v zmysle § 47 ods. 5 citovaného zákona taktiež uplynutím 15-dňovej lehoty, keďže by prvostupňový orgán nevydával rozhodnutie, ale iba oznámenie o zamietnutí odvolania, ktorý by nezakladalo, nemenilo ani nezrušovalo oprávnenia a povinnosti fyzických a právnických osôb,
3. v prípade odvolania, o ktorom by rozhodoval druhostupňový odvolací orgán v zmysle § 48 citovaného zákona by prvostupňové rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť až spolu s rozhodnutím druhostupňovým.

V súvislosti s vyššie uvedeným je podľa žalobkyne nepochybné a túto skutočnosť nerozporuje ani žalovaný, že napadnuté rozhodnutia nadobudli všetky právoplatnosť v jeden deň, 12.10.2010.

Súčasne podotkla, že predpokladom podania žaloby prokurátorom podľa § 35 ods. 1 písm. b/ v spojení s § 250b ods. 5 OSP je nevyhovenie protestu prokurátora, ktorý bol podaný práve proti žalovaným rozhodnutiam správnych orgánov. Uviedla, že tento názor podporuje aj judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej, ak prokurátor podáva podľa § 35 ods. 1 písm. b/ OSP žalobu na začatie konania na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu v právnej veci, v ktorej sa nevyhovelo protestu prokurátora, takýto návrh treba podať proti rozhodnutiu správneho orgánu v poslednom stupni správneho konania, ktoré zakladalo, menilo alebo zrušovalo oprávnenia a povinnosti fyzických a právnických osôb (Stanovisko správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky Snj 124/00 - 66/2005), pričom v danej veci týmto rozhodnutím bolo rozhodnutie žalovaného ako rozhodnutie vydané v jedinom a zároveň aj v poslednom stupni správneho konania, ktoré založilo povinnosť právnickej osobe, vedľajšiemu účastníkovi konania, Slovenské reality, s.r.o., (hoci tento sám odvolanie v daňovom konaní nepodal, a tým nemohol podať ani žalobu v správnom súdnictve) s poukazom na znenie ustanovenia § 247 ods. 2 OSP (podobne už judikoval aj najvyšší súd v rozsudku z 29.09.2011 sp. zn. 5Sžo/15/2011).

Dôvodila ďalej tým, že aktívna legitímácia prokurátora podať žalobu podľa § 35 ods. 1 písm. b/ v spojení s § 250b ods. 5 OSP nemôže byť viazaná na dispozitívny právny úkon, ktorým je podanie riadneho opravného prostriedku účastníkom konania dodajúc, že takýto záver nevyplýva ani z judikatúry

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. V tejto súvislosti poukázala na to, že pokiaľ by malo byť aj oprávnenie prokurátora podávať žaloby v prípade nevyhovenia protestu viazané na využitie opravných prostriedkov tak, ako to chápe ustanovenie § 247 ods. 2 OSP, prišlo by k vylúčeniu možnosti prieskumu rozhodnutí, s ktorými sa účastníci konania v plnej miere stotožňujú a teda nemajú záujem podať riadny opravný prostriedok.

Navyše považovala rozhodnutie krajského súdu o zastavení konania za nezákonné a vecne nesprávne aj z toho dôvodu, že sa opiera o neplatné znenie ustanovení OSP, konkrétne o znenie § 35 ods. 1 písm. b/ OSP, ktoré bolo s účinnosťou od 01.01.2002 novelizované zákonom č. 501/2001 Z. z., ktorým sa z uvedeného ustanovenia vypustili slová „ak to vyžaduje verejný záujem“ a taktiež krajským súdom citované znenie § 250b ods. 3 OSP nezodpovedá platnej právnej úprave.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti zastala názor, že v danom prípade boli splnené všetky zákonné podmienky pre vedenie konania o žalobe o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí Daňového úradu Bratislava II č. 601/232/119526/10/Div, č. 601/232/ 119522/10/Div, č. 601/230/119512/10/Div a č. 601/232/119494/10/Div, všetky z 22.09.2010, a preto navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaný ani účastník konania sa k odvolaniu žalobkyne písomne nevyjadrili, odvolací návrh nepodali.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení v § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo z dôvodov a v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení v § 246c ods. 1 veta prvá OSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne je potrebné priznať úspech.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 OSP).

Žalobu v správnom súdnictve môže podať aj prokurátor, ak využije svoje návrhové oprávnenie podľa § 35 ods. 1 písm. b/ OSP. Oprávnenie prokurátora podať žalobu v správnom súdnictve vyplýva aj z ustanovenia § 27 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“), v zmysle ktorého pri plnení úloh vyplývajúcich zo zákona o prokuratúre je prokurátor oprávnený podať žalobu proti rozhodnutiu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov, ak sa protestu, podanému proti tomuto rozhodnutiu, nevyhovelo.

Zákonnou podmienkou podania žaloby prokurátorom teda je, že nebolo vyhovené jeho protestu (§ 35 ods. 1 písm. b/, § 250b ods. 5 OSP).

Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky rozhodnutiami z 24.01.2011 č. 1040504/24886/2012-5113-r, č. 1040504/24900/2012-5113-r, č. 1040504/24913/ 2012/5113-r, a č. 1040504/25422-141606/2011/5113-r nevyhovelo protestu prokurátora č. Pd 165/11-4 zo 07.12.2011 a Ministerstvo financií Slovenskej republiky rozhodnutiami z 02.04.2012 č. MF/11526/2012-71, č. MF/13067/2012-71, č. MF/13074/2012-71, č. MF/13076/2012-71 rozhodnutie Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky potvrdilo.

Ak prokurátor podáva podľa § 35 ods. 1 písm. b/ OSP žalobu na začatie konania na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu v právnej veci, v ktorej sa nevyhovelo protestu prokurátora, takýto návrh treba podať proti rozhodnutiu správneho orgánu v poslednom stupni správneho konania, ktoré zakladalo, menilo alebo zrušovalo oprávnenia a povinnosti fyzických a právnických osôb (Stanovisko správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. Snj 124/00 - 66/2005 ZSP).

Žaloba prokurátora podľa § 35 ods. 1 písm. b/ OSP predstavuje v správnom súdnictve osobitný prostriedok preskúmavania zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov, najmä z hľadiska toho, ak sám účastník sa necíti byť ukrátený na svojich právach a takúto žalobu nepodal.

Podľa § 247 ods. 2 OSP pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní je

predpokladom postupu podľa tejto hlavy, aby išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť.

Podľa § 250b ods. 5 OSP prokurátor môže žalobu podať do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým nebolo vyhovieť protestu.

Správna žaloba účastníka konania slúži na ochranu jeho subjektívnych práv; preto aj musí obsahovať tvrdenie o ich ukrátení v zmysle § 247 ods. 1 OSP.

Naproti tomu správna žaloba prokurátora prioritne chráni objektívne právo. Ochrana subjektívnych práv účastníka správneho konania je pri tejto žalobe až sekundárna a môže prípadne aj úplne absentovať, ak zákon bol porušený v prospech účastníka.

Od uvedeného základného rozdielu sa potom odvíjajú aj ďalšie odlišnosti. Jednou z nich je i vyčerpanie riadneho opravného prostriedku v zmysle § 247 ods. 2 OSP. Zo systémového výkladu tohto vyššie citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že stanovenie tejto podmienky zabezpečuje tzv. sukcesorickú povahu súdneho prieskumu, t. j. jeho následnosť vo vzťahu k možnosti dosiahnuť zákonný stav priamo správnymi orgánmi v rámci ich inštančného postupu. Inak povedané účastník správneho konania sa musí snažiť ochrániť svoje práva najprv v správnom konaní a až po jeho skončení (prvostupňové a odvolacie správne konanie tvoria jeden celok) má možnosť podania správnej žaloby podľa druhej hlavy piatej časti OSP. Pri prokurátorovi je však sukcesia súdneho prieskumu premietnutá do inej podmienky, a to nevyhovenia jeho protestu správnymi orgánmi v dvojstupňovom správnom konaní (viď § 35 ods. 1 písm. b/, § 250b ods. 5 OSP). Uvedené bolo konštatované v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Sžo/15/2011 z 29.09.2011, uverejnenom pod č. 21 v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 2/2013.

Ďalej nemožno opomenúť ani skutočnosť, že prokurátor nie je účastníkom správneho (administratívneho) konania a nemôže nijako ovplyvniť podanie riadneho opravného prostriedku účastníkom v rámci tohto konania.

Pokiaľ sa jedná o revíziu napadnutého uznesenia krajského súdu v rámci odvolacieho konania, je v prvom rade potrebné vytknúť súdu prvého stupňa, že napadnuté rozhodnutia označil ako rozhodnutia, ktoré podľa jeho názoru nenadobudli právoplatnosť a z tejto premisy pravdepodobne vychádzal aj pri odôvodňovaní svojho rozhodnutia. Toto je však iba úvaha odvolacieho súdu, keďže z odôvodnenia napadnutého uznesenia nie je možné s určitosťou vyvodiť záver, či súd prvého stupňa zastavil konanie, pretože žaloba smerovala proti neprávoplatným rozhodnutiam, ktoré nemôžu byť predmetom preskúmania súdom, alebo preto, že žaloba nebola podaná proti rozhodnutiu správneho orgánu v poslednom stupni správneho konania, ktoré založilo, menilo alebo zrušovalo oprávnenia a povinnosti fyzických a právnických osôb. V tomto smere napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa trpí vadou nepreskúmateľnosti.

Z obsahu administratívneho spisu nesporne vyplýva, že všetky napadnuté rozhodnutia žalovaného, ktorými podľa § 35 ods. 6 zákona o správe daní uložil daňovému subjektu Slovenské reality, s.r.o.) pokutu vo výške 66,38 eur, nadobudli právoplatnosť dňa 12.10.2010. Daňový subjekt odvolanie proti rozhodnutiam prvostupňového daňového orgánu z 22.09.2010 č. 601/232/119526/10/Div, č. 601/232/119522/10/Div, č. 601/230/119512/10/Div a č. 601/232/119494/10/Div napriek jeho tvrdeniu na pojednávaní pred krajským súdom dňa 16.05.2013 (č. l. 27) nepodal, podal až odvolanie proti rozhodnutiam Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky, ktorými nebolo vyhovieť protestu prokurátora.

Žalobkyňou určený predmet súdneho prieskumu je teda spôsobilým na jeho riadne preskúmanie podľa druhej hlavy piatej časti OSP a ak krajský súd konanie vo veci zastavil, odňal tým účastníkom právo na súdnu ochranu a možnosť konať pred súdom.

Na základe vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky s ohľadom dnes už ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (pozri k tomu bližšie Stanovisko správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. Snj 124/00 ako aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Sžo/15/2011 z 29.09.2011 - R 21/2013) dospel v danej veci k záveru, že splnenie zákonnej podmienky vyjadrenej v ustanovení § 247 ods. 2 OSP nie vo vzťahu k prípustnosti žaloby prokurátora možné požadovať a že danú vec treba meritórne prejednať.

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu podľa 250ja ods. 3 veta druhá OSP a § 221 ods. 1 písm. f/ a ods. 2 OSP zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 4 OSP).

V novom rozhodnutí krajský súd rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.